

Sygn. akt: I ACa 316/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Stanek (spr.)
Sędziowie:	SA Wiesława Kuberska SO (del.) Barbara Bojakowska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Grażyna Michalska

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. O.**

przeciwko **A. P.**

o ochronę praw autorskich

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 5 grudnia 2012 r. sygn. akt I C 478/11

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanego A. P. na rzecz powoda M. O. kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 316/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 kwietnia 2011 roku M. O. wniósł

o zasądzenie od pozwanego A. P. kwoty 2.579,31 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2011 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania. Na uzasadnienie zgłoszonego żądania podał, że w dniu 10 kwietnia 2008 roku powziął wiadomość o naruszeniu przysługujących mu praw autorskich do (...)poprzez publikację jej jednego fragmentu w serwisie internetowym (...). Pozwany przyznał, że był wykonawcą strony internetowej, na której mapa była rozpowszechniana. Pozwany nie uregulował stanu prawnego poprzez zawarcie z powodem umowy licencyjnej. M. O. wskazał, że w dniu 13 lutego 2006 roku zawarł z autorem (...)umowę licencyjną

wyłączną, w myśl której uzyskał wyłączne uprawnienie do zezwalania osobom trzecim na rozpowszechnianie fragmentów map metodami poligraficznymi i elektronicznymi. Jej zakresem objęta została również mapa, którą bezprawnie rozpowszechniał pozwany. Umowa licencyjna została zawarta na okres 2 lat, począwszy od dnia zawarcia umowy. Aneksami nr 1 i 2 umowa ta została odpowiednio przedłużona na kolejne okresy. Bezprawne rozpowszechnianie przez pozwanego na szkodę powoda fragmentów mapy obejmuje okres po zawarciu umowy licencyjnej wyłącznej pomiędzy (...), a wydawnictwem (...). Powód wskazał, że jego uprawnienie do dochodzenia roszczeń z tytułu naruszenia praw autorskich w zakresie udzielonej licencji wynika z art. 67 ust. 4 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Wysokość dochodzonej przez powoda kwoty ustalona została stosownie do treści art. 79 ust. 1 pkt 3b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Według cennika powoda obowiązującego od dnia 1 grudnia 2006 roku wynagrodzenie za korzystanie i rozpowszechnianie jednego fragmentu mapy przez okres nie przekraczający roku w przypadku zamówienia jednego fragmentu wynosi za każdy fragment 699 złotych plus 23 % podatku VAT, czyli 859,77 złotych brutto. Trzykrotność stosownego wynagrodzenia wynosi zatem 2.579,31 złotych. Pismem z dnia 18 lutego 2011 roku pozwany został wezwany do spełnienia świadczenia terminie do 17 marca 2011 roku. W określonym terminie nie spełnił świadczenia, a zatem pozostaje w zwłoce od 18 marca 2011 roku (pozew - k. 2 - 3v).

W piśmie z dnia 2 maja 2011 roku A. P. wskazał, że w dniu 19 listopada 2010 roku Sąd Rejonowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny umorzył postępowanie wszczęte przeciwko niemu na skutek zawiadomienia złożonego przez M. O. o naruszeniu przez pozwanego autorskich praw majątkowych. Powodem umorzenia postępowania było przedawnienie karalności czynu. A. P. podał, że przedsądowe wezwanie do zapłaty skierowane zostało pod błędny adres. Aktualny adres pozwanego to B., ul. (...). M. O. kierował wcześniej korespondencję pod w/wym. adres, co oznacza że był mu on znany. Pozwany przyznał, że jest autorem strony internetowej, na której zamieścił mapę dojazdu do gabinetu lekarskiego. Mapa przygotowana została w oparciu o ogólnodostępną wiedzę w postaci informacji geograficznych, map, mappek, atlasów oraz innych źródeł. Pozwany wskazał, że nie mógł naruszyć praw autorskich powoda w 2004 roku z uwagi na fakt, iż M. O. dopiero w 2006 roku zawarł umowę licencyjną wyłączną. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń M. O., a nadto wskazał, że powód w sposób przemyślany i zaplanowany wyszukuje w Internecie fragmenty map podobnych do tych, do których udzielono mu licencji i stara się za rzekome naruszenie praw autorskich uzyskać znaczne kwoty pieniędzy (pismo z dnia 2 maja 2011 roku - k. 18- 20).

W piśmie złożonym na rozprawie w dniu 5 sierpnia 2011 roku powód wskazał między innymi, że podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia jest bezzasadny. W toku niniejszego postępowania M. O. dochodzi bowiem roszczenia, które ma swe źródło w rozpowszechnianiu map w sieci Internet, co miało miejsce w okresie trwania umowy licencyjnej. Przy tak skonstruowanym roszczeniu bez znaczenia jest, kiedy pozwany dokonał umieszczenia map na serwerze, a bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się w chwili, gdy poszkodowany powziął wiadomość szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (pismo złożone na rozprawie w dniu 5 sierpnia 2012 roku - k. 33 - 35).

W piśmie złożonym na rozprawie w dniu 5 sierpnia 2011 roku pozwany podtrzymał zarzut przedawnienia roszczeń powoda, a nadto wskazał między innymi, że mapa, którą zamieścił na stronie internetowej nie jest tożsama z mapą do której prawa przysługują powodowi, (pismo złożone na rozprawie w dniu 5 sierpnia 2012 roku - k. 39).

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego A. P. kwoty 2.579,31 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2011 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił, że w 2004 roku A. P. w podziękowaniu za usługi medyczne świadczone mu przez E. Ż. wykonał stronę internetową gabinetu dermatologiczno - alergologicznego (...)na której to stronie zamieścił mapę okolic C.. E. Ż. nie łączyła z pozwanym umowa na stworzenie serwisu internetowego i jego aktualizację.

W dniu 13 lutego 2006 roku (...) zawarł z(...) umowę licencyjną wyłączną na mocy której A. C., który posiada pełne autorskie prawa majątkowe do cyfrowej mapy P. oraz wszelkich programów komputerowych zawierających tę mapę

lub też jej elementy udzielił M. O. licencji wyłącznej na korzystanie z utworu na polu eksploatacji, jakim jest zezwalanie na wykonywanie praw zależnych poprzez udzielanie sublicencji osobom trzecim na polach eksploatacji w postaci:

a) utrwalanie i zwielokrotnianie metodą poligraficzną i elektroniczną oraz rozpowszechnianie w sieciach teleinformatycznych (w tym w sieci Internet oraz sieciach o zbliżonej strukturze i sposobie funkcjonowania) rastrowych obrazów kartograficznych (map) stanowiących element opracowań, o których mowa w § 2 umowy, b) dokonywanie zmian w treści i formie graficznej map poprzez dodawanie własnych punktów wskazujących lokalizacje obiektów punktowych, liniowych i powierzchniowych. Licencja udzielona została powodowi bez innych niż wymienione w umowie ograniczeń przedmiotowych i terytorialnych. Strony ustaliły, że powód może dochodzić roszczeń z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych w zakresie objętym licencją wyłączną a naruszenia autorskich praw majątkowych następują na szkodę M.. Umowa została zawarta na okres dwóch lat liczonych począwszy od daty jej zawarcia. Program komputerowy, o którym mowa w § 2 pkt 20 i 21 umowy, to jest (...)obejmowały program komputerowy na (...)oraz towarzyszący mu atlas drukowany. Program (...)dystrybuowany był wyłącznie we wskazanym pakiecie i nie stanowił przedmiotu samodzielnej sprzedaży. Aneks nr (...) do umowy licencyjnej wyłącznej zawartym w dniu 13 lutego 2008 roku M. O. i A. C. postanowili, że umowa licencyjna wyłączna z dniem zawarcia aneksu ulega przedłużeniu na kolejny dwuletni okres począwszy od dnia 13 lutego 2008 roku.

W dniu 10 kwietnia 2008 roku M. O. powziął wiadomość

o publikacji fragmentu mapy będącej przedmiotem umowy licencyjnej wyłącznej. Pismem z dnia 10 kwietnia 2008 roku powód poinformował właściciela Gabinetu (...)położonego w C. nad W. ul. (...), że na stronie internetowej gabinetu to jest _ (...)zostały bezprawnie utrwalone i rozpowszechnione fragmenty (...), do której autorskie prawa majątkowe posiadają (...)oraz (...) Sp. z o.o., zaś (...) - w związku z zawarciem umowy licencyjnej wyłącznej - posiada wyłączne prawo do udzielania zezwoleń na jej rozpowszechnianie. Powód wezwał do uregulowania stanu prawnego. Po otrzymaniu w/w pisma właścicielka gabinetu dermatologicznego E. Ż. skontaktowała się z A. P., który wykonał dla niej przedmiotową stronę internetową W odpowiedzi na pismo powoda z dnia 10 kwietnia 2008 roku A. P. wskazał, że jest autorem internetowej bezpłatnej wizytówki lekarza przyjmującego w gabinecie dermatologiczno - alergologicznym położonym w C., która to wizytówka wyposażona została między innymi w mapkę pokazującą lokalizację siedziby gabinetu. A. P. wyjaśnił, że mapka wykonana została przez niego na podstawie ogólnodostępnych map B.. Wykonując mapkę pozwany inspirował się dostępnymi na rynku mapami elektronicznymi i papierowymi. Pozwany wskazał, że wizytówkę internetową wykonał w 2004 roku, a zatem przed zawarciem przez powoda umowy licencyjnej wyłącznej.

Bezpośrednio po uzyskaniu informacji o możliwości naruszenia praw autorskich powoda A. P. usunął mapę ze strony internetowej gabinetu (...).

Aneks nr (...) do umowy licencyjnej wyłącznej zawartym w dniu

12 lutego 2010 roku M. O. i A. C. postanowili, że przedmiotem umowy licencyjnej wyłącznej będą również wszelkie mapy oraz programy komputerowe zawierające mapy, opracowane i opublikowane przez (...) w okresie do dnia zawarcia aneksu, a nie wymienione w umowie licencyjnej. Strony postanowiły, że z dniem zawarcia aneksu umowa licencyjna ulega przedłużeniu na kolejny dwuletni okres począwszy od dnia 13 lutego 2010 roku. Zgodnie z cennikiem M. O., obowiązującym od dnia 1 grudnia 2006 roku, wynagrodzenie za rozpowszechnianie jednego fragmentu mapy przez okres nie przekraczający roku w przypadku zamówienia jednego fragmentu wynosi za każdy fragment 699 złotych netto (859,77 złotych brutto), przy czym fragment mapy oznacza 1 sztukę mapy o wymiarach nie przekraczających 20,5 cm x 15,5 cm. M. O. w oparciu o cennik obowiązujący od dnia 1 grudnia 2006 roku zawierał umowy licencyjne i sublicencyjne obejmujące uprawnienie do rozpowszechniania map w Internecie.

W dniu 6 października 2009 roku w Prokuraturze Rejonowej

w Bydgoszczy złożone zostało zawiadomienie o popełnieniu przez A. P. przestępstw, o których mowa w art. 115 ust. 2 oraz 116 ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych na szkodę firmy (...). Postanowieniem z dnia 19 listopada 2010 roku, wydanym w sprawie

o sygn. akt IV K 359/10, Sąd Rejonowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpc umorzył postępowanie karne prowadzone przeciwko A. P. o czyn z art. 115 ust. 2 i art. 116 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych w zw. z art. 11 § 2 kk

z uwagi na przedawnienie karalności czynu.

W dniu 18 lutego 2011 roku M. O. wystosował do A. P. na adres ul. (...), (...)B., pismo w którym wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 2.579,81 złotych w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, lecz nie później niż do 17 marca 2011 roku pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Przesyłka po dwukrotnym awizowaniu została zwrócona nadawcy.

Mapa zamieszczona przez A. P. na stronie internetowej (...) oraz mapa, do której M. O. przysługuje licencja wyłączna stanowią opracowania autorskie. Mapy te są w swej treści tożsame z uwagi na spełnienie szeregu kryteriów zgodności w kwestii sposobu generalizacji treści przedstawionych na mapach. Nie ma możliwości dokonania tylu zgodności w dwóch różnych opracowaniach autorskich. Mapy z tego samego obszaru, ale stanowiące całkiem inne autorskie opracowanie kartograficzne zawierają w sobie zupełnie inny sposób oraz dobór elementów i informacji mapowych.

Zgodność obu map dotyczy: - sposobu przedstawienia pod względem kształtu obszarów zielonych (lasy i zadrzewienia), obszarów miejskich/zabudowanych (te same kształty, ten sam sposób generalizacji, "uproszczenia" w ich sposobie przedstawienia, te same opuszczenia i pominięcia obszarów zadrzewionych oraz miejskich/zabudowanych uznanych przez kartografa za nieistotne dla danego opracowania, bądź zbędne),

- nazewnictwa miejscowości, wyboru, które z nazw miejscowości będą zaznaczone na mapie, a które zostaną pominięte i pozostawione bez tej nazwy, miejsca umieszczenia użytych nazw, użycia podobnej czcionki w napisach z zachowaniem tej samej kolorystyki,

- koncepcji kształtu obszarów wodnych (obszary wodne mają te same kształty na obu mapach, na obu mapach dostrzec można te same uproszczenia w kształcie obszarów wodnych, w obu przypadkach dokonano tego samego wyboru które z występujących na przedmiotowym obszarze cieków wodnych zostaną wyeksponowane, a które pominięte),

- koncepcji kształtu i przebiegu poszczególnych linii dróg, przedstawienia zakrętów i odcinków prostych w wyeksponowanych liniach drogowych, tego samego układu i wyboru dróg przedstawionych na mapie i pominiętych,

- kolorystyki obu map (np. te same drogi oznaczone zostały na żółto, te same drogi na czerwono linią ciągłą te same drogi pokazane podwójną czerwoną linią ciągłą te same linie zielone).

Mapy różnią się w zlokalizowaniu miejsca oznaczenia części numeracji dróg, umieszczeniu nazewnictwa rzeki W.. Różnic tych nie można jednak zaliczyć do kartograficznej generalizacji treści mapy w procesie jej powstawania, ale trzeba je zaliczyć do powstałych na skutek komputerowych algorytmów przetwarzania obrazu powstałych na skutek powiększenia/pomniejszenia, a co się z tym wiąże - różnych skal obu będących przedmiotem porównania map. W procesie powiększenia bądź pomniejszenia komputerowej mapy (przy założeniu że nie mamy do czynienia jedynie z samym obrazem mapy gdzie różnice mogą występować głównie w rozdzielczości tj. dokładności odwzorowania powiększanych szczegółów mapowych) dane oprogramowanie obsługujące mapę musi, przy zastosowaniu swych algorytmów, przesunąć oraz powiększyć/zmniejszyć nazewnictwo, gdyż inaczej mielibyśmy do czynienia z mapą gdzie danych oznaczeń, z uwagi na ich wielkość nie bylibyśmy w stanie odczytać, bądź same te oznaczenia przesłoniłyby treść mapy.

Sąd I Instancji uznał za wiarygodny zebrany w sprawie materiał dowodowy w postaci dowodów z dokumentów, zeznań świadka E. Ż. oraz opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji i kartografii mgr inż. M. Ś. i oparł się na nim dokonując ustaleń faktycznych.

W ocenie Sądu Okręgowego opinia biegłego sądowego mgr inż. M. Ś. jest opinią pełną jasną należycie umotywowaną nie budzi wątpliwości, co do swej fachowości oraz rzetelności, nie zawiera sprzeczności, posługuje się logicznymi argumentami, wyrażone w niej poglądy są w pełni zrozumiałe. Z opinii tej w sposób jednoznaczny wynika, że mapa zamieszczona przez A. P. na stronie internetowej (...) oraz mapa, do której M. O. przysługuje licencja wyłączna są

w swej treści tożsame z uwagi na spełnienie szeregu kryteriów zgodności w kwestii sposobu generalizacji treści przedstawionych na mapach. W świetle opinii biegłego, której pozwany skutecznie nie zakwestionował, niewiarygodne są twierdzenia A. P. w części, w której podał, że mapę zamieszczoną na stronie internetowej wykonał samodzielnie, inspirując się ogólnodostępnymi mapami i atlasami.

Zdaniem Sądu I instancji z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w dniu 13 lutego 2006 roku (...)zawarł z (...)umowę licencyjną wyłączną na podstawie której powód uzyskał wyłączne uprawnienie do zezwalania osobom trzecim na rozpowszechnianie map wydawnictwa (...) w sieciach teleinformatycznych (w tym w sieci Internet oraz sieciach o zbliżonej strukturze i sposobie funkcjonowania). Umowa ta została zawarta na okres 2 lat, począwszy od dnia zawarcia umowy, a następnie aneksami nr (...) została odpowiednio przedłużona na kolejne okresy czasu, tj. do dnia 13 lutego 2012 roku. Zakresem umowy objęta została (...).

Mapa, do której powód posiada licencję wyłączną stanowi opracowanie autorskie, utwór w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 roku (Dz.U. Nr 90, poz. 631) i podlega ochronie autorsko prawnej przewidzianej w cytowanej ustawie. Zgodnie z art. 1 ust. 1 i 2 pkt 1 w/wym. ustawy przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór). W szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory kartograficzne wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi. Utwór powinien stanowić rezultat działalności o charakterze kreatywnym. Przesłanka ta, niekiedy określana jako przesłanka "oryginalności" utworu, zrealizowana jest wówczas, gdy istnieje subiektywnie nowy wytwór intelektu. Mapa, do której powodowi przysługuje licencja wyłączna posiada cechy oryginalności i indywidualności, spośród innych map tego rodzaju wyróżnia się m. in. autorskim projektem graficznym prezentującym sposób przedstawienia obiektów kartograficznych, doбором obiektów umieszczonych na mapie, kolorami wypełnienia, siatką dróg, liczbą i rozmieszczeniem opisów obiektów, kształtem znaków oznaczających obiekty. Nie jest możliwe, aby inna osoba nie widząc przedmiotowej mapy, samodzielnie wykonywała mapę identyczną w taki sam sposób prezentującą nie tylko położenie obiektów, drogi dojazdowe czy też ulice, ale i identycznie dobrane obiekty, czy też nazwy poszczególnych obiektów umieszczone w tych samych miejscach i z takim samym układem grafiki mapy. Każda mapa odzwierciedla istniejący w rzeczywistości układ miast czy ulic, jednakże każdy twórca mapy zawiera w niej samodzielnie dobrane elementy oraz

w indywidualny sposób prezentuje rzeczywisty układ tychże miast, czy ulic. Opisane wyżej cechy wyróżniające mapę, do której powodowi przysługuje licencja wyłączna od innych produktów kartograficznych na rynku powodują że jest ona utworem w rozumieniu ustawy o prawie autorskim.

Stosownie do treści art. 17 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, twórca przysługuje wyłączne prawo do korzystania z utworu i rozporządzania nim na wszystkich polach eksploatacji oraz do wynagrodzenia za korzystanie z utworu. Twórca może udzielić upoważnienia do korzystania z utworu na wymienionych w umowie polach eksploatacji z określeniem zakresu, miejsca i czasu tego korzystania (art. 67 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych). Art. 67 ust. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wprowadza możliwość udzielenia przez twórcę upoważnienia do wyłącznego korzystania z utworu przez określoną osobę w określony sposób (licencja wyłączna).

Z art. 67 ust. 3 cytowanej ustawy wynika natomiast, że strony umowy licencyjnej mogą postanowić, że licencjodawca będzie mógł upoważnić inną osobę do korzystania z utworu w zakresie uzyskanej licencji.

Tak, jak to było już wcześniej wskazane, na mocy umowy licencyjnej z dnia 13 lutego 2006 roku M. O. uzyskał wyłączne uprawnienie do zezwalania osobom trzecim na rozpowszechnianie map wydawnictwa (...), w tym (...), w sieciach teleinformatycznych (w tym w sieci Internet oraz sieciach o zbliżonej strukturze i sposobie funkcjonowania).

Zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, o ile umowa nie stanowi inaczej, uprawniony z licencji wyłącznej ma prawo dochodzić roszczeń z tytułu naruszenia praw autorskich w zakresie udzielonej licencji. Umowa licencyjna wyłączna zawarta pomiędzy powodem, a autorem mapy takiego wyłączenia nie doznaje, a więc z mocy w/wym. przepisu powód jest legitymowany czynnie do dochodzenia roszczeń objętych pozwem.

A. P. umieszczając w 2004 roku na stronie internetowej (...)mapę C. stanowiącą fragment mapy, do której licencja wyłączna od 2006 roku przysługuje M. O., a następnie rozpowszechniając mapkę na tejże stronie internetowej do kwietnia 2008 roku bez zgody i wiedzy powoda, nie posiadając uprawnienia do rozpowszechniania mapy, naruszył autorskie prawa majątkowe, co stanowi czyn niedozwolony. Z opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji i kartografii mgr inż. M. Ś. w sposób jednoznaczny wynika, że mapa zamieszczona przez A. P. na stronie internetowej www.gabinetdermatologiczny.webpark.pl oraz mapa, do której M. O. przysługuje licencja wyłączna są w swej treści tożsame z uwagi na spełnienie szeregu kryteriów zgodności w kwestii sposobu generalizacji treści przedstawionych na mapach. Zdaniem biegłego nie ma możliwości dokonania tyłu zgodności w dwóch różnych opracowaniach autorskich. Mapy z tego samego obszaru, ale stanowiące całkiem inne autorskie opracowanie kartograficzne zawierają w sobie zupełnie inny sposób oraz dobór elementów i informacji mapowych. Różnice w mapach dostrzeżone przez biegłego wynikają nie z odmiennego sposobu generalizacji treści mapy w procesie jej tworzenia, ale z zastosowanych komputerowych systemowych algorytmów w procesie pomniejszania/powiększania danej mapy cyfrowej.

Pełnomocnik powoda wskazał, iż zdarzeniem wywołującym szkodę, z którego M. O. wywodzi roszczenia dochodzone w toku niniejszego postępowania, nie jest samo zapisanie i umieszczenie mapy na stronie internetowej gabinetu dermatologicznego, co miało miejsce w 2004 roku, lecz rozpowszechnienie mapy zamieszczonej na stronie internetowej. Powód dochodzi zatem roszczenia mającego swe źródło w rozpowszechnianiu mapy w sieci Internet, co miało miejsce do połowy kwietnia 2008 roku. Bezprawne rozpowszechnianie fragmentów mapy na szkodę powoda obejmuje więc okres po zawarciu umowy licencyjnej wyłącznej pomiędzy M. O., a A. C.. Tak sformułowane roszczenie - wbrew twierdzeniom pozwanego - nie uległo przedawnieniu. M. O. powziął wiadomość o naruszeniu praw autorskich w dniu 10 kwietnia 2008 roku. Wiadomość o osobie, która dopuściła się naruszenia praw autorskich powziął po tej dacie. Powództwo zaś wytoczone zostało w dniu 8 kwietnia 2011 roku, a zatem przed upływem wynikających z art. 442¹ § 1 k.c. terminów przedawnienia.

Stosownie do art. 79 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa zaniechania naruszania, usunięcia skutków naruszenia, naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych albo poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, wydania uzyskanych korzyści. Z powołanego przepisu wynika, że odpowiedzialność osoby, która dopuściła się naruszenia autorskich praw majątkowych jest niezależna od winy. Osoba ta odpowiada za sam fakt naruszenia prowadzącego do powstania szkody. Wystąpienie winy wpływa natomiast na wielkość zasądzonej kwoty pieniężnej. Działanie jest zawinione, gdy do naruszenia doszło z winy umyślnej bądź nieumyślnej (lekkomyślność, niedbalstwo). Działanie A. P. polegające na rozpowszechnianiu fragmentów mapy bez uprzedniego uzyskania stosownej licencji uznać należy za działanie zawinione.

Art. 79 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych zawiera nakaz ustalenia wysokości wynagrodzenia z chwili jego dochodzenia, czyli uwzględnienia stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy. Stosowne wynagrodzenie w rozumieniu omawianego przepisu, to takie wynagrodzenie, jakie otrzymałby autor, gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe, zawarła z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 marca 2004 roku, II CK 90/03, OSNC 2005/4/66, Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 26 lutego 1998 roku, I ACa 39/98, OSA 1999/2/6). M. O. wykazał, że gdyby pozwany, który naruszył autorskie prawa majątkowe, zawarł z nim umowę, na mocy której uzyskałby upoważnienie na rozpowszechnianie 1 fragmentu mapy przez okres jednego roku, to powód otrzymałby wynagrodzenie w kwocie 699 złotych netto (859,77 złotych brutto). Zgodnie bowiem z cennikiem M. O., obowiązującym od dnia 1 grudnia 2006 roku, wynagrodzenie za rozpowszechnianie jednego fragmentu mapy przez okres nie przekraczający roku w przypadku zamówienia jednego fragmentu wynosi za każdy fragment 699 złotych netto (859,77 złotych brutto), przy czym fragment mapy oznacza 1 sztukę mapy o wymiarach nie przekraczających 20,5 cm x 15,5 cm. Powód załączył do akt faktury i umowy licencyjne, z których wynika, że w oparciu o cennik obowiązujący od dnia 1 grudnia 2006 roku zawierał umowy licencyjne i sublicencyjne obejmujące uprawnienie do rozpowszechniania map w Internecie, a zatem

brak jest jakichkolwiek podstaw do kwestionowania wysokości cen w nim ujętych. Uwzględniając fakt zawinionego charakteru naruszenia autorskich praw majątkowych, powodowi należy się trzykrotność tego wynagrodzenia, czyli dochodzona pozwem kwota 2.579,31 złotych.

Ustaloną w ten sposób kwotę Sąd I instancji zasądził na rzecz M. O. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, to jest od dnia 20 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty i oddalił powództwo (w zakresie odsetek) w pozostałej części. Odsetki od dochodzonej przez powoda kwoty Sąd zasądził na podstawie art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c. W ocenie Sądu dopiero z chwilą doręczenia pozwanemu odpisu pozwu został on skutecznie wezwany do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem i dopiero od dnia następnego po dniu doręczenia odpisu pozwu pozostaje w zwłoce z zapłatą tejże kwoty. Powód nie wykazał, że na etapie przesądowym doręczył A. P. wezwanie do zapłaty, co uzasadniałoby zasądzenie odsetek z wcześniejszą datą. Wezwanie do zapłaty z dnia 18 lutego 2011 roku, odmiennie niż pozew, wysłane zostało na adres ul. (...), (...)B. i nie zostało doręczone adresatowi.

W apelacji od tego wyroku pozwany zaskarżając orzeczenie Sądu I instancji w całości i zarzucając:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj.: art. 233 § 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez błędne ustalenie, iż załączone przez powoda do pozwu wydruki stanowią wydruki stron internetowych pozwanego mimo tego, że pozwany temu zaprzeczał i wskazywał, że opracowując darmową mapkę na stronie: www.gabinet-dermatologiczny.webpark.pl czerpał inspirację z różnych dostępnych w 2004 r. map i że mapa pozwanego nie jest mapą powoda;
2. błędne ustalenie iż załączone przez powoda do pozwu wydruki stanowią odzwierciedlenie rzeczywistych cyfrowych map powoda, a nie wydruki plików komputerowych sporządzonych i przetworzonych przez powoda;
3. błędne ustalenie w oparciu o opinie biegłego stanu faktycznego, poprzez niedopatrzanie przez Sąd, że biegły porównał pliki cyfrowe dostarczone przez pozwanego z wydrukowanymi zrzutami ekranu przez powoda, co jest niedopuszczalne i o czym wypowiedział się Sąd Apelacyjny w innej sprawie: sygn. akt. I ACa 136/10.

Ponadto, zdaniem skarżącego Sąd I instancji nie dopatrzył, że powód M. O. nie miał praw autorskich do (...) więc tym samym, pozwany nie mógł naruszyć praw autorskich powoda do (...). Prawa autorskie do map wyszczególnionych w pozwie przez powoda (Umowa licencyjna wyłączna nr (...)) powód nabył dopiero w dniu 13-02-2006 r. Jednak ani w umowie nr(...), ani w późniejszych aneksach (Aneks nr (...) z dn. 13-02-2008 r. oraz Aneks nr (...) z dn. 12-02-2010r.) nie ma mapy, na którą powołuje się powód: (...) - załącznik nr (...) pozwu zatytułowany „zrzut ekranu z mapy powoda oraz wydruk z mapy bezprawnie zreprodukowanej przez pozwanego”. Do załączonej w pozwie mapy (...) oraz do mapy będącej późniejszym dowodem (materiałem do porównania) w opinii biegłego nie posiadał praw autorskich powód. W załączniku do pozwu oraz w opinii biegłego użyta jest mapa: (...). Też mapy nie ma w umowie licencyjnej powoda M. O. z firmą (...);

Skarżący zarzucił również naruszenie prawa materialnego, poprzez uznanie, że fragment, wycinek mapy okolic C. jest w ogóle utworem w rozumieniu art. 1 (jedn. tekst: Dz. U. 2000 r. Nr 80, poz. 904 ze zm. - dalej: „Pr.aut.”). Sąd I instancji całkowicie mylnie ocenił stan faktyczny, uznając, że fragment mapki z dojazdem do firmy jest utworem w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz. U. 2000 r. Nr 80, poz. 904 ze zm.

Z ostrożności procesowej apelujący zarzucił pominięcie przez Sąd I instancji faktu wykonania opracowania mapy przez pozwanego w 2004 r. więc dwa lata wcześniej, niż prawa do map kupił powód.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny rozważył na nowo cały zebrany w sprawie materiał dowodowy i dokonał własnej oceny. Ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy są prawidłowe, stąd Sąd Apelacyjny przyjął je za własne.

Przede wszystkim należy się odnieść do zarzutów naruszenia prawa procesowego.

Wbrew odmiennemu przekonaniu skarżącego Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Przyjmuje się, że granicę swobodnej oceny dowodów, w świetle art. 233 § 1 k.p.c. wyznaczają zasady logicznego rozumowania, nakaz opierania się na dowodach przeprowadzonych prawidłowo, z zachowaniem wymagań dotyczących źródeł dowodzenia oraz bezstronności, nakaz wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, konieczność wskazania, na podstawie których dowodów dokonano ustaleń, a którym dowodom odmówiono wiarygodności i mocy.

Tymczasem apelacja nie wskazuje, by Sąd pierwszej instancji dokonał oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego z naruszeniem wspomnianych zasad i nakazów.

W szczególności nie ma żadnych podstaw do kwestionowania ustalenia Sądu I instancji, że pozwany rozpowszechnił mapę, do której licencję wyłączną posiada powód. W szczególności pozwany odnosząc się do wniosków opinii biegłego M. Ś. stwierdził, że nie kwestionuje tej opinii, w której porównano mapę z serwisu (...)z mapą, do której wyłączną licencję posiada powód.

Zarzut skarżącego, że Sąd Okręgowy błędnie ustalił, że pliki załączone przez powoda do pozwu wydruki stanowią odzwierciedlenie rzeczywistych cyfrowych map powoda, a nie wydruki plików komputerowych sporządzonych i przetworzonych przez powoda, jest gołosłowny.

Nietrafne są również zarzuty dotyczące sposobu analizy map przez biegłego sądowego, a mianowicie zarzut „niedopuszczalnego” porównania plików cyfrowych dostarczonych przez pozwanego z wydrukowanymi zrzutami z ekranu przez powoda. Warto zauważyć, że porównanie map będących przedmiotem postępowania wymagało wiadomości specjalnych. Zadaniem biegłego jest udzielenie sądowi, na podstawie posiadanych wiadomości fachowych i doświadczenia zawodowego, informacji i wiadomości niezbędnych do ustalenia i oceny okoliczności sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2003 r., IV KKN 1763/00). Z istoty i celu dowodu z opinii biegłego wynika, że jeżeli rozstrzygnięcie sprawy wymaga wiadomości specjalnych, dowód z opinii biegłego jest koniecznością. W takim przypadku sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego jeżeli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy obie strony nie kwestionowały opinii biegłego sądowego M. Ś., wobec tego podjęta w apelacji polemika z przyjętą w tej opinii przez biegłego metodą badań porównywanych map nie może odnieść zamierzonego skutku. Polemika z wnioskami biegłego w sferze wymagającej wiadomości specjalnych, wymagałaby zasięgnięcia opinii innego biegłego lub uzupełnienia stanowiska biegłego, który wydał już opinię w sprawie, a takich wniosków pozwany nie składał.

Chybione są zarzuty kwestionujące legitymację czynną powoda. Przede wszystkim należy zauważyć, że zarzut ten pojawił dopiero w apelacji. W odpowiedzi na pozew pozwany podniósł jedynie, że w 2004 roku nie mógł naruszyć praw autorskich powoda, gdyż prawe te przysługiwały mu dopiero od 2006 roku. Takie samo stanowisko pozwany prezentował w postępowaniu przygotowawczym (pismo – k 25). Tym niemniej legitymacja procesowa czynna powoda nie budzi wątpliwości. Z treści umowy licencyjnej wynika, że przedmiotem licencji wyłącznej są wszelkie programy komputerowe zawierające Mapę Polski lub jej fragmenty (§ 2).

Nie jest trafny zarzut naruszenia przepisu art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Należy przypomnieć, że ustawodawca w art. 1 ust. 2 pkt 1 prawa autorskiego określając utwory standardowo zaliczane do tzw. utworów piśmienniczych, wymienił wśród nich utwór kartograficzny. Oznacza to, że wszelkie mapy mogą na ogólnych zasadach być przedmiotem ochrony, o ile mają cechy utworu w rozumieniu ustępu pierwszego art. 1.

Ochrony prawnoautorskiej nie pozbawia fakt, iż mapy z istoty rzeczy nastawione są na wierne odtworzenie istniejącej rzeczywistości. Cech indywidualnych, twórczych dopatrzeć się można w decyzjach dotyczących m.in. "zawartości" mapy, (uwzględnianiu bądź pomijaniu elementów odwzorowywanej rzeczywistości), sposobu przedstawienia wybranych elementów, w tym literatury, decydujących o czytelności mapy czy planu, plastycznej kompozycji całości (por. Komentarz do art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych pod redakcją J. Barty i R. Markiewicza, LEX, 2011 - teza 46).

W rozpoznawanej sprawie mapa, której ochrony domaga się powód, posiada cechy utworu w rozumieniu art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Utwór w rozumieniu art. 1 ust. 1 prawa autorskiego musi łącznie wykazywać dwie cechy - być przejawem działalności twórczej i mieć indywidualny charakter. Przyjmuje się, że sformułowanie "przejaw działalności twórczej" oznacza, że sama myśl ludzka, choćby nawet oryginalna, nie wystarcza, by stała się przedmiotem ochrony prawnej lecz musi być uzewnętrzniona w postaci ustalającej jej treść i formę. Utwór musi być rezultatem działalności o charakterze kreacyjnym czyli przedstawiać subiektywnie nowy wytwór intelektu, którą to cechę utworu określa się jako "oryginalność". Z kolei drugą cechą jaką jest indywidualność utworu można testować przez pryzmat statystycznej powtarzalności. Chodzi o odpowiedź na pytanie czy wcześniej takie dzieło już powstało oraz czy jest statystycznie prawdopodobne wytworzenie go w przyszłości przez inną osobę z takim samym rezultatem. W zależności od odpowiedzi, jeśli jest pozytywna mamy do czynienia z pracą rutynową, szablonową, skoro możliwe jest osiągnięcie takiego samego rezultatu. Odpowiedź zaś negatywna przesądza o istnieniu indywidualności dzieła.

Warto też zauważyć, że linia orzecznicza Sądu Najwyższego jeśli chodzi o kwalifikowanie utworu prawnoautorskiego jest zasadniczo dość liberalna i daje się ująć w formułę, że każdy pomysł korzysta z ochrony prawnoautorskiej jeśli jest wystarczająco zindywidualizowany i twórczy oraz jeżeli został utrwalony w jakiegokolwiek postaci.

W orzecznictwie sądowym uznano za przedmiot prawa autorskiego m.in.: kolekcję afiszy lub ogłoszeń, katalogi, rozkłady kolejowe, książki kucharskie, wzory i formularze (orz. SN z dnia 8 listopada 1932 r., II K 1092/32, OSN 1933, nr 1, poz. 7), formularz raportu dziennego dla użytku rolnictwa (orz. SN z dnia 21 marca 1938 r., II C 2531/37, OSN(C) 1939, nr 2, poz. 61), informator o porcie (orz. SN z dnia 27 marca 1965 r., I CR 39/65, niepubl.), -instrukcję obsługi maszyny (orz. SN z dnia 25 kwietnia 1969 r., I CR 76/69, OSN 1970, nr 1, poz. 15, s. 56), nagrobek (orz. SN z dnia 5 marca 1971 r., II CR 686/70, OSNC 1971, nr 12, poz. 213), instrukcję bhp (orz. SN z dnia 23 lipca 1971 r., II CR 244/71, niepubl.), kompozycję z kwiatów (orz. SN z dnia 25 kwietnia 1973 r., I CR 91/73, OSN 1974, nr 3, poz. 50, s. 34), drogowy znak informacyjny z napisem „Wielkopolska” (orz. SN z dnia 19 września 1975 r., I CR 483/75, projekty dokumentacji technicznej, plany, zarysy, szkice, rysunki, modele i projekty (orz. SN z dnia 12 czerwca 1978 r., I PRN 47/78, WiR 1978, nr 15, s. 13), wzór zdobniczy (orz. SN z dnia 20 kwietnia 1984 r., IV CR 139/84, OSNCP 1984, z. 10, poz. 188, s. 84), projekt jachtu (orz. SN z dnia 20 czerwca 1988 r., II CR 178/88, LEX nr 63734), projekt znaku towarowego (orz. SN z dnia 23 czerwca 1989 r., I CR 236/89, PUG 1990, Orzecznictwo Sądowe w Sprawach Gospodarczych – wkładka do nr 7, poz. 19), szatę graficzną gazety – makietę (orz. SN z dnia 28 stycznia 2004 r., IV CK 417/02, LEX nr 558607), podręczne liczniki kalorii i cholesterolu wykorzystujące dwie zsynchronizowane tarcze z zapisanymi danymi (co do właściwości produktów żywnościowych) oraz odpowiedni otwór do odczytu wyników (orz. SN z dnia 25 stycznia 2006 r., I CK 281/95, OSNC 2006, nr 11, poz. 186). Podniesiono także, że stworzenie układu i formy graficznej portalu, jak również jej ulepszanie i zmiany w okresie eksploatacji portalu internetowego, mieści się w definicji utworu o jakim mowa w art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (orz. SA w Warszawie z dnia 11 maja 2007 r., I ACa 1145/06, LEX nr 558375).

Mając na uwadze przyjętą w orzecznictwie sądowym wykładnię art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie można mieć wątpliwości, że mapa, do której licencję wyłączną ma powód posiada indywidualny i twórczy charakter, który pozwala objąć ją ochroną prawnoautorską. Nie sposób zgodzić się z apelującym, że jest to „niczym się nie odróżniająca mapa odwzorowująca faktyczny porządek dróg, rzek, itd.”.

Nie jest trafne powoływanie się przez apelującego na wyrok Sądu Najwyższego z 12 maja 2005 roku w sprawie III CK 588/04 - OSNC 2006/5/85). Wyrażony tam pogląd nie został bliżej uzasadniony i wynika ze stanowiska sądów niższych instancji, które zostało zaaprobowane przez Sąd Najwyższy. Wiadomo jedynie, że w omawianej sprawie powód domagał się między innymi udzielenia ochrony praw autorskich do wykonanej przez siebie mapki obrazującej lokalizację siedziby pozwanego i taką mapkę sądy dwóch instancji nie uznały za utwór podlegający ochronie prawa autorskiego, co zaakceptował Sąd Najwyższy. Nie można jednak – bez znajomości stanu faktycznego sprawy, w której orzekał Sąd Najwyższy - odnieść tego poglądu do okoliczności faktycznych rozpoznawanej sprawy. Godzi się zauważyć, że skarżący ograniczył się do zacytowania tego orzeczenia, jak również innych poglądów judykatury, bez nawiązania do stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego z mocy art. 98 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. i art. 108 k.p.c. oraz § 11 pkt. 2 i § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.02.163.1348).